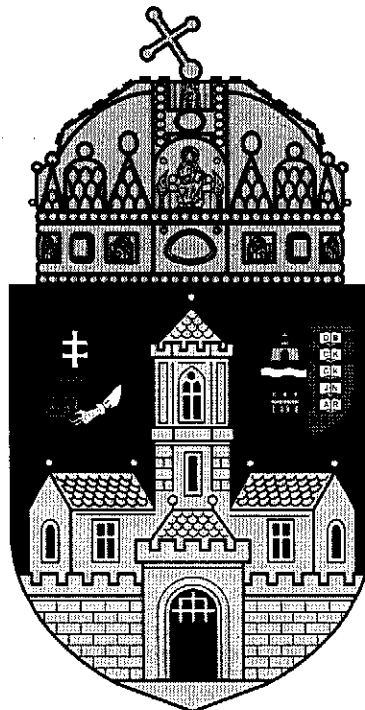

AZ ÓBUDAI EGYETEM SZERVEZETI ÉS MŰKÖDÉSI SZABÁLYZATÁNAK

11. SZÁMÚ MELLÉKLETE

AZ ÓBUDAI EGYETEM KOCKÁZATKEZELÉSI SZABÁLYZATA

BUDAPEST, 2015.

(2015. november 17. napjától hatályos 1. verziószerű változat)

TARTALOMJEGYZÉK

PREAMBULUM	3
ELSŐ RÉSZ	3
Általános rész	3
A szabályzat célja, hatálya	3
A kockázatkezelés szerepe, célja, a kockázatkezelési rendszer	3
Fogalmi meghatározások	4
MÁSODIK RÉSZ	5
A kockázatkezelési tevékenység szabályai	5
A kockázatkezelési tevékenység szereplői, hatáskörük, felelőségük	5
A kockázatok kezelésének folyamata	5
A kockázatok azonosítása	6
A kockázatok értékelése	6
Az elfogadható kockázati szint meghatározása.....	7
Intézkedések a kockázat csökkentésére	7
Visszamérés, nyomon követés	8
Kockázatok felülvizsgálata.....	8
A kockázatok nyilvántartása	8
HARMADIK RÉSZ	8
Záró rendelkezések	8

PREAMBULUM

Az Óbudai Egyetem (továbbiakban: Egyetem, Intézmény) kancellárja köteles az Egyetem kockázatelemzését ellátni, és kockázatkezelési rendszert működtetni az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.), az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Ámr.), valamint a költségvetési szervek belső kontrollrendszeréről és belső ellenőrzéséről szóló 370/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 7. §-a alapján az államháztartás pénzeszközeivel és a nemzeti vagyonnal történő szabályszerű, gazdaságos, hatékony és eredményes gazdálkodás biztosítása érdekében. Az Egyetem Szenátusa kockázatkezelési eljárásrendjét az alábbiak szerint határozza meg¹.

A szabályzatban foglaltak végrehajtása során a rektor és kancellár egymással együttműködik, és egymást kölcsönösen rendszeresen tájékoztatják.

ELSŐ RÉSZ

ÁLTALÁNOS RÉSZ

A szabályzat célja, hatálya

- 1. §** (1) A szabályzat célja, hogy meghatározza a kockázatkezelés egyetemi szabályait, amelyek magukba foglalják a kockázatok azonosítását, értékelését, a kockázatok csökkentésére meghatározott intézkedések eljárási rendjét, az intézkedések nyomon követését.
- (2) A szabályzat tárgyi hatálya kiterjed az Egyetem valamennyi szervezeti egységére, személyi hatálya kiterjed az Egyetem valamennyi munkavállalójára.
- (3) A szabályzat szabályozási köre érintetlenül hagyja a Munkavédelmi Szabályzat szabályozási körébe tartozó munkahelyi kockázatértékeléseket.

A kockázatkezelés szerepe, célja, a kockázatkezelési rendszer

- 2. §** (1) A kockázatkezelés elsősorban az Egyetem feladatellátását támogató belső folyamat, és nem az Egyetemen kívüli szervezetek, hatóságok igényeit szolgálja. A kockázatkezelés mint módszer a vezetés gyakorlati eszköze, a tervezés, a döntéshozatal és a végrehajtás alapvető része.
- A kockázat-felmérési és kezelési rendszer szoros kapcsolatban van a folyamatba épített, előzetes, utólagos és vezetői ellenőrzéssel, a szabálytalanságok kezelésével.
- A kockázatkezelés célja, hogy a vezetés válaszolni tudjon a kockázatokra, amelyek a célkitűzésekre lényegi befolyással lehetnek. Ezáltal – lehetőség szerint – elősegíti az Egyetem eredeti céljai elérésének, teljesítésének valószínűségét, minimálisra csökkenti az ezt veszélyeztető tényezők bekövetkeztének esélyét, illetve lehetséges hatását.
- (2) A kockázatkezelési rendszer az irányítási eszközök és módszerek egy olyan rendszerbe foglalt összessége, amely alkalmas az egyetemi célok teljesülését befolyásoló potenciális kockázatok azonosítására, elemzésére és értékelésére, majd ez alapján a kockázatkezelő intézkedések megfogalmazására, végrehajtására.

¹ A szabályzatot a Szenátus 2015. november 16-i ülésén az SZ-CXIV/217/2015. számú határozatával fogadta el. Hatályos: 2015. november 17. napjától.

(3) A kockázatkezelés az Egyetem valamennyi vezetőjének feladata. A szervezeti egységek vezetőinek ezért külön figyelmet kell fordítaniuk arra, hogy a kockázatkezelést minden folyamatba beépítsék, és az Egyetem minden dolgozója megértse a kockázatkezelés fontosságát.

(4) A vonatkozó jogszabályi felhatalmazás szerint a kancellár felelős azért, hogy a kockázatkezelési rendszert – a belső kontrollrendszer részeként – kialakítsa, működtesse és fejlessze.

Fogalmi meghatározások

3. § (1) A kockázat a költségvetési szerv gazdálkodása tekintetében mindazon elemek és események bekövetkezéne a valószínűsége, amelyek hátrányosan érinthetik az Egyetem működését.

(2) A kockázat oka lehet valamilyen esemény, tevékenység vagy annak elmulasztása, amelynek bekövetkezése általában negatív hatással van az Egyetem gazdálkodására a kitűzött célok teljesülésére. Ide tartozik különösen:

- a) véletlenszerű esemény,
- b) ismeret vagy információ hiánya,
- c) működés során fellépő hiba,
- d) ellenőrzés hiánya, illetve nem megfelelőisége.

4. § (1) Kockázatok fajtái:

- a) az eredendő kockázat a szabálytalanságok vagy a megvalósítás során fellépő hibák előfordulásának kockázata,
- b) ellenőrzési vagy kontroll kockázat: olyan – a belső kontrollrendszer saját hiányosságai által okozott – hibák, szabálytalanságok bekövetkezésének kockázata, amelyet a megelőző vagy feltáró, illetve a folyamatba épített ellenőrzési eljárás hiánya okoz, amiatt nem tudja feltárni a kockázatokat,
- c) maradványkockázat: a kockázatok csökkentésére tett intézkedések után még fennálló kockázat.

(2) A kockázatok forrásukat tekintve lehetnek:

- a) külső, környezeti kockázatok,
- b) belső, működési kockázatok.

(3) Az Egyetem tevékenységében megjelenő kockázatok főbb területei:

- a) szabályozási kockázatok,
- b) stratégiai kockázatok,
- c) pénzügyi kockázatok,
- d) működési kockázatok,
- e) humánerőforrás kockázatok.

Az egyes kockázati területekhez rendelt főbb kockázati csoportokat, kockázatokat a Szabályzat 1. számú melléklete tartalmazza.

MÁSODIK RÉSZ

A KOCKÁZATKEZELÉSI TEVÉKENYSÉG SZABÁLYAI

A kockázatkezelési tevékenység szereplői, hatáskörük, felelősségük

5. § (1) Az Egyetem minden szervezeti egységének felelőssége a tevékenységéhez kapcsolódó kockázatok azonosítása, értékelése és hatékony kezelése. Ez a kockázat kezelési rendszer működtetésére vonatkozó legfontosabb alapelv.
- (2) A szervezeti egységek vezetői a kockázat kezelési tevékenységük keretében a kockázatokat azonosítják, értékelik, valamint meghatározzák, hogy az egyes kockázati szintek esetében a szervezeti egység milyen intézkedéseket hajt végre a saját hatáskörében, vagy – saját hatáskörben hatékonyan nem kezelhető kockázatok esetében – milyen intézkedéseket javasol megtenni a magasabb irányítási szint számára. A szervezeti egységek vezetői kockázatkezelési tevékenységüket a kockázat felelősök bevonásával látják el, majd az elkészült kockázatelemzési dokumentációjukat a kockázat felelős részére továbbítják. A kockázatelemzési dokumentáció tartalmát össze kell hangolni a munkavédelem területén jelentkező kockázatokkal.
- (3) Minden önálló szervezeti egységben kockázat felelőst kell kijelölni. A kijelölés az önálló szervezeti egység vezetőjének feladata. A kockázat felelősök segítséget nyújtanak a szervezeti egységek vezetőinek a kockázatok felmérésében, majd összegzik az elemzéseket, és az összesített dokumentációt továbbítják a Folyamatellenőrzési Osztálynak.
- (4) Az Egyetem kancellárja – jogszabályban rögzített felhatalmazás alapján – köteles az egész Egyetemre kiterjedő kockázatelemzési és kockázatkezelési rendszert működtetni. Ezt a feladatát rendszeresen a Folyamatellenőrzési Osztályon – azon belül egy kijelölt kockázatkezelő koordinátoron – keresztül látja el.
- (5) A Folyamatellenőrzési Osztály szakmailag irányítja a szervezeti egységeknél folyó kockázat-felmérési és kockázatkezelési rendszer bevezetését, működtetését, továbbá egyetemi szinten összegzi a szervezeti egységek kockázatkezelési munkája során elkészült dokumentációkat. Az így elkészülő egyetemi kockázatkezelési dokumentációnak már tartalmaznia kell a munkavédelmi kockázatok elemzését és az azok kezelésére kidolgozott intézkedéseket is.
- (6) A kiemelten nagy kockázatú területek/tevékenységek estében a Folyamatellenőrzési Osztály vezetője intézkedik azok ellenőrzéséről (preventív ellenőrzés), folyamatos jelentést kér, helyszíni vizsgálatot tart, vagy javaslatot tesz belső ellenőri vizsgálat lefolytatására.

A kockázatok kezelésének folyamata

6. § (1) A kockázatelemzés és kockázatkezelés folyamatának célja, hogy a kockázatok ismertté váljanak, a szervezeti egység vezetői a munkatársakban tudatosítsák ezeket, továbbá, hogy rendelkezésre álljon a kockázatok értékelése alapján kialakított kockázatkezelő intézkedési terv, amely a kockázatok tudatos megelőzésére, elkerülésére szolgál.
- (2) A kockázatelemzés során fel kell mérni, és meg kell állapítani az Egyetem tevékenységében, gazdálkodásában rejlő kockázatokat. A kockázatkezelés rendjének kialakítása során meg kell határozni azon intézkedéseket és megtételük módját, amelyek csökkentik, illetve megelőzhetik az azonosított kockázatok bekövetkezését.
- (3) A kockázatkezelés állandó, ciklikusan ismétlődő folyamat, amely az alábbi lépéseket tartalmazza:
- a kockázatok azonosítása,
 - a kockázatok értékelése,
 - az elfogadható kockázati szint (kockázati tőrészhatár) meghatározása,
 - intézkedés(ek) bevezetése a kockázatok csökkentésére,

- e) a bevezetett kockázatcsökkentő intézkedések visszamérése,
 - f) kockázatok felülvizsgálata.
- (4) A kockázat-kontrolling a már azonosított kockázatok és ezek kezelésére megfogalmazott kockázatkezelő intézkedési tervek nyomon követése, az új kockázatok időben történő kiszűrése.

A kockázatok azonosítása

- 7. §** (1) A kockázatok azonosításának célja annak megállapítása, hogy melyek az Egyetem célkitűzéseit, működését veszélyeztető fő kockázatok.
- (2) A kockázatok azonosításához elengedhetetlen az Egyetem célkitűzéseinek és tevékenységének, működési folyamatainak alapos ismerete a legmagasabb (stratégiai) céloktól kezdve egészen a napi működés szintjéig.
- (3) A kockázat azonosítása során a korábbi működés során tapasztalt, valamint a várható jellegzetes negatív eseményeket kell számba venni, és meg kell határozni az egyes kockázatok valószínűsíthető okait, valamint a várható hatásokat.
- (4) A kockázatok azonosítása mind a szervezeti egységek, mind pedig egyetemi szintjén kockázatvizsgálattal történik. Ennek keretében az erre a célra létrehozott munkacsoportok meghatározzák a kockázatokat.

A kockázatok értékelése

- 8. §** (1) A kockázatok értékelésének célja annak megállapítása, hogy a beazonosított kockázatok milyen mértékben befolyásolják az Egyetem célkitűzéseinek elérését.
- (2) A kockázatok értékelése a kockázatok jelentőség szerinti sorba állítása. A sorba állítás szempontja az, hogy mekkora az egyes kockázatok bekövetkezési valószínűsége, és azok – bekövetkezésük esetén – milyen hatással lehetnek az Egyetem működésére. A kockázatok értékelését valamennyi azonosított kockázatra el kell végezni, az alábbiak szerint:
- a) azonosított kockázatonként meg kell állapítani és számszerűsíteni kell az előfordulás valószínűségét (1-5),
 - b) értékelni kell a várható kár következményét, hatását, más néven a kockázati kategóriát (1-5),
 - c) a kockázat értéke (más néven a kockázati kitettség) az előző kettő szorzata, mely alapján a kockázatot be kell sorolni (alacsony, mérsékelt, magas, kritikus kockázat).
- (3) A kockázatokat csoportosíthatjuk aszerint, hogy az általuk okozható kár
- a) számszerűsíthető (pl. pénzügyi kockázatok),
 - b) nem számszerűsíthető (pl. az Egyetem jó hírneve).
- (4) A kockázati kategóriákat rendszeresen újra kell értékelni, és szükség esetén, de legalább évente kétszer újra kell fogalmazni. Amennyiben a külső-belső környezetben olyan jelentős változások következnek be, amelyek a kockázatok újra értékelését indokoltá teszik, akkor azt haladéktalanul el kell végezni.
- (5) A kockázati térképet (más néven kockázati mátrixot) a szervezeti egységek által kialakított kockázati értékek alapján, egyetemi szinten kell összeállítani. A kockázati térkép összeállítása a Folyamatellenőrzési Osztály kijelölt munkatársának a feladata.

			Kockázati kategória				
			1	2	3	4	5
			jelentéktelen	alacsony	közepes	jelentős	meghatározó, kritikus
Kockázat valószínűsége	valószínűtlen	1					
	ritka	2					
	lehetséges	3					
	valószínű	4					
	bizonyos	5					

	kritikus kockázat	azonnali intézkedés
	magas kockázat	rövid távú intézkedés
	mérsékelt kockázat	középtávú intézkedés
	alacsony kockázat	hosszú távú intézkedés

Az elfogadható kockázati szint meghatározása

9. § (1) Az elfogadható kockázati szint (más néven a kockázati tűréshatár) a kockázati kitettségnek azt a tolerancia szintjét mutatja, hogy az adott kockázattal kell-e foglalkozni, és ha igen miként, vagy annak viszonylag alacsony hatása, illetve csökkentésének/kiküszöbölésének az elérhető eredményhez képest magas költsége miatt az Egyetem tudomásul veszi létezését, nincs szükség külön beavatkozásra.
- (2) A kockázattűrő képesség meghatározása a megfelelő kockázati stratégia kialakításának elengedhetetlen feltétele. Mértékét az adott körülményektől függően – a Folyamatellenőrzési Osztály – javaslata alapján, a kancellár egyedileg határozza meg.
- (3) Kiemelten kell foglalkozni a kockázattal, ha annak hatása az egyes mérlegsorokat legalább 3%-os mértékben, az egyes előirányzatokat legalább 10 millió Forint értékben módosíthatja.

Intézkedések a kockázat csökkentésére

10. § (1) Amennyiben a kockázati szint meghaladja az elfogadható szintet, az adott folyamatért felelős szervezeti egység vezetőjének felelőssége, hogy annak kockázati szintjét saját hatáskörén belül, kockázatcsökkentő intézkedés bevezetésével az elfogadható szint alá csökkentse.
- (2) A kockázatcsökkentő intézkedés – többek között – lehet:
- folyamat, szabályozás módosítása,
 - ellenőrzési pont beépítése,
 - erőforrás fejlesztése,
 - követelmény felülvizsgálata,
 - kockázat hatásának megosztása, áthárítása,
 - kockázatos tevékenység megszüntetése.

Visszamérés, nyomon követés

11. § (1) A kockázatcsökkentő intézkedésről történt döntés után a folyamatgazda újra elvégzi a kockázatértékelést, figyelembe véve az intézkedés várható hatását.
- (2) A kockázatfelelősnek a tett intézkedéseket – a Folyamatellenőrzési Osztály irányításával – nyomon kell követni, a kockázatkezelési intézkedések státuszát és hatékonyságát értékelni kell.
- (3) Amennyiben a tett intézkedések nem érik el a kívánt hatást, azok módosítására, új intézkedések megtételére a kockázatfelelősöknek javaslatot kell megfogalmazniuk.

Kockázatok felülvizsgálata

12. § (1) A kockázati környezet változása esetén azonosítani kell az újabb kockázatokat és kezelésükről gondoskodni kell. Ehhez a kockázatfelelősnek folyamatosan figyelemmel kell követni az Egyetem/szervezeti egység működését.
- (2) A felülvizsgálatokat meghatározott időszakonként – félévente, szeptember és február hónapban –, illetve minden az Egyetem működését jelentősen befolyásoló változást követően el kell végezni.
- (3) A kockázat kezelési tevékenységről – a kockázati térkép bemutatása mellett – a Folyamatellenőrzési Osztály féléves gyakorisággal beszámolót készít az Egyetem vezetői testületei számára. A beszámoló tartalmazza a következő időszakra vonatkozó kockázatkezelési feladattervet.

A kockázatok nyilvántartása

13. § (1) A kockázatok nyilvántartása kétszintű:
1. Az adott szervezeti egységet érintő kockázatok folyamatos nyilvántartása az Egyetem területileg illetékes kockázatfelelősének a kötelezettsége.
 2. A feltárt kockázatok egyetemi szintű nyilvántartása a Folyamatellenőrzési Osztály létszámba tartozó kockázatkezelő koordinátor feladata.
- (2) A nyilvántartásnak tartalmaznia kell minden kockázatra kiterjedően:
- a) a kockázat azonosító számát,
 - b) a kockázat megnevezését, rövid leírását,
 - c) a bekövetkezés valószínűségét,
 - d) az esetleg felmerülő kár mértékét,
 - e) a kockázat minősítését,
 - f) a kockázat kezelésére javasolt intézkedést,
 - g) a felelős munkatárs nevét.

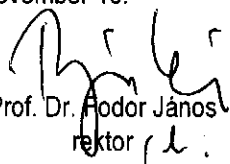
HARMADIK RÉSZ

ZÁRÓ RENDELKEZÉSEK

14. § (1) Az Óbudai Egyetem Kockázatkezelési szabályzat 1. verziószámú változata a Szenátus általi elfogadás napját követő napon lép hatályba.
- (2) A Szabályzat hatályba lépésével egyidejűleg hatályát veszíti az Óbudai Egyetem Szervezeti és működési Szabályzata 1. melléklet Szervezeti és működési rend 36. függelék, az Óbudai Egyetem folyamatba épített előzetes és utólagos vezetői ellenőrzés rendszere szabályzatának III. része.

(3) A kockázat felelősöket 2015. december 15. napjáig ki kell jelölni, és részükre 2016. január 15. napjáig oktatást kell tartani.

Budapest, 2015. november 16.

Prof. Dr. Fodor János
rektor

Monszpart Zsolt
kancellár

Záradék:

Az Óbudai Egyetem Szervezeti és működési szabályzatának 11. számú, az Óbudai Egyetem Kockázatkezelési szabályzatáról szóló mellékletét a Szenátus 2015. november 16-i ülésén az SZ-CXIV/217/2015. számú határozatával fogadta el. Hatályos: 2015. november 17. napjától.

Főbb kockázati területek táblázata

KOCKÁZAT TERÜLET	KOCKÁZATFAJTA	ÉRTELMEZÉSE
Külső kockázatok	Infrastrukturális	<ul style="list-style-type: none"> Az infrastruktúra elégtelensége vagy hibája megakadályozhatja a normális működést.
	Jogi és szabályozási	<ul style="list-style-type: none"> Felsőfokú oktatáspolitikai irányelveinek változása. Jogszabályi környezet gyakori változásai. A jogszabályok és egyéb szabályok korlátozhatják a kívánt tevékenységek terjedelmét. A szabályozások nem megfelelő megkötéseket tartalmazhatnak.
	Elemi csapások	<ul style="list-style-type: none"> Tűz, árvíz vagy egyéb elemi csapások szélsőséges időjárás hatással lehetnek a kívánt tevékenység elvégzésének képességére.
Stratégiai kockázatok	Piaci versenyhelyzet	<ul style="list-style-type: none"> Új felsőoktatási intézmény megjelenése.
	Vevői igények	<ul style="list-style-type: none"> Hallgatói létszám változása, csökkenése. Késlekedés új képzési programok indításával.
	Piac és marketing	<ul style="list-style-type: none"> Beiskolázási marketing intézményi összehangolásának hiánya.
Pénzügyi kockázatok	Költségvetési	<ul style="list-style-type: none"> Makrogazdasági, illetve pénzügyi változások. Bevételi, kiadási előirányzatok változásai. A kívánt tevékenység ellátására nem elég a rendelkezésre álló forrás. A források kezelése nem ellenőrizhető közvetlenül.
	Csalás vagy lopás	<ul style="list-style-type: none"> Eszközvesztés. A források nem elegendőek a kívánt megelőző intézkedésre.
	Biztosítási	<ul style="list-style-type: none"> Nem lehet a megfelelő biztosítást megszerezni elfogadható költségen. A biztosítás elmulasztása.
	Kontroll	<ul style="list-style-type: none"> A belső kontrollrendszer nem megfelelő, helytelen forrás felhasználás.
Tevékenységi kockázatok	Működési	<ul style="list-style-type: none"> Belső folyamatok rendezetlensége, nem egyértelmű szabályzatok, pontatlan folyamatleírások.
	Információs	<ul style="list-style-type: none"> Belső kommunikációs, együttműködési problémák. Megfelelő informatikai rendszerek, eszközök hiánya. A döntéshozatalhoz nem megfelelő információ a szükségesnél kevesebb ismeretre alapozott döntést eredményez.
	Hatáskörök	<ul style="list-style-type: none"> A hatáskör- jog – kötelezettség pontatlan, hiányos rögzítése.
	Kockázat-átviteli	<ul style="list-style-type: none"> Az átadható kockázatok megtartása, illetve azok rossz áron történő átadása.
Humán erőforrás kockázatok	Személyi feltételek	<ul style="list-style-type: none"> A magas fluktuáció a hatékony működést korlátozza, vagy teljesen ellehetetleníti. A szükséges számú, megfelelő képesítésű személyi állomány hiánya.
	Munkakörülmények	<ul style="list-style-type: none"> Ha az alkalmazottak jó közérzetének igénye elkerüli a figyelmet, a munkatársak nem tudják teljesíteni feladataikat. Munkahelyi egészségkárosító kockázatok (zaj, sugárzás stb.).